

Legyező - A szabin nők elrablása

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	20464
Készítés ideje:	1730 KÖRÜL
Készítés helye:	Itália (feltehetően)
Anyag:	elefántcsont; gyöngyház berakás; pergamenlap
Technika:	áttört; faragott; festett
Méretetek:	magasság: 29,5 cm szélesség: 51,5 cm

Huszonkét darab faragott, áttört, festett, gyöngyház berakással és rátéttel díszített elefántcsont küllőn akvarellal, pontozó és vonalkázó technikával festett pergamenlap. A küllőket csiszolt ékkövet magába foglaló ezüstszegecs fogja össze. A szegecs alatt gyöngyház rátét erősíti a záróküllő legalsó szakaszát.

Az erőteljes színezésű lapot kék és piros alapú, arannyal mintázott chinoiserie keretdísz veszi körül. Három, szimmetrikusan elhelyezett csoportban birkóznak egymással a római katonák és a szabin nők. A háttérben balra timpanonos épület, középen obeliszk, jobbra a harcra jelt adó Romulusz látható (Livius I, 9). Az ábrázolás Pietro da Cortona festményének (Róma, Pinacoteca Capitolana - ld. [itt](#)) kompozíciója nyomán készült, közvetlen előképének – minden valószínűség szerint – Pietro Aquila (1692) rézmetszete tekinthető (ld. [itt](#)). A legyező esetlenül megformált, nehézkes alakjai már alig, viszont csoportosításuk, valamint egyéb járulékos elemek – épületrészletek, harci jelvények –, viszonylag híven követik az előképet.

A Cortona-kép erőteljes duzzadó, kívánatos domborulatokkal bíró szereplőiből vastag, eltésztaodott figurák váltak. A három csoport – a legyezőlap formátumából következően – eltávolodott egymástól, s néhány alakkal ki is egészült a két szélén. A hátlanon az előtérben fák között, egymással szemben ülő pár, a háttérben udvarház, a fölötté emelkedő hegy csúcsán város. A különleges, aprólékosan megmunkált küllők alsó része kerek, valamint három- és négykaréjos nyílásokat formáz. A felső harmadban három szabálytalan alakú, festett kartusban bárányt etető puttók és virágváza. A kartusok közötti gyöngyház berakáson indák között madarak és kariatidák (?).

A záróküllőn festett indákból kinövő kariatida fölött, gyöngyház indák között furulyázó alak, legfölül sellő.

Irodalom

- Maros Donka Szilvia: *Bájjos semmiségek. Az Iparművészeti Múzeum legyezőgyűjteménye (1700-1920)*. Balassi Kiadó - Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2002. - Nr. 10.

